

Gäller för: Transplantationscentrum

Innehållsansvar: Magnus Rizell, (magri2), Sektionschef

Godkänd av: Niclas Kvarnström, (nickv1), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-04-03

Giltig till: 2027-04-01

Nutrition – screening och rutin i samband med leverkirurgi

Syfte

Undernäring och övervikt inför operation ökar komplikationsrisk och försämrar sårhäkning. En kraftig undernutrition kan kontraindicera kirurgi, varför nutritionsstatus skall uppmärksammas.

Riskpatient

Alla nya patienter som kommer för bedömning, skall lämna hälsobeskrivning. Där finns uppgift om längd, vikt, förändring i vikt de senaste 6 månaderna, om avmagring i ansikte, ben/armar förekommer samt om det finns svårigheter att äta.

Läkaren ska vid genomgång av hälsobeskrivningen uppmärksamma om ovanstående problem finns.

- Kontaktsjuksköterska ska göra nutritionsscreening. Denna utförs vid första besöket eller möjligtvis vid telefonsamtal de närmaste dagarna efter besöket. Nutritionsscreening inför antitumoralt ingrepp i levern eller vid antitumoral behandling med läkemedel används som stöd (se bilaga 1).
- Kontaktsjuksköterskan ska dokumentera längd, vikt och BMI i mätvärden.

Om undervikt: BMI mindre än 20 om patienten är yngre än 70 år och mindre än 22 om över 70 år.

- Kontaktsjuksköterskan skickar vid behov med näringsdrycker hem. Med fördel kan en matdagbok göras inför kontakt med dietist.

- Kontaktsjuksköterskan upprättar vid behov en handlingsplan i Melior, plan vid undernäring/risk som sedan används av både sjuksköterska och dietist.
- Kontaktsjuksköterskan kontaktar dietist som sedan kontaktar patienten via telefon.

Om övervikt: BMI mellan 25 och 29,9 räknas som övervikt och BMI över 30 räknas som fetma. Om fetman är förenad med leverförfettning kan en kort tids lågkalorikost inför operation ge en signifikant påverkan på fettmängden i levern.

- Kontaktsjuksköterskan kontaktar dietist som antingen kan lämna kostråd eller slussa vidare till kollega i de fall det önskas att minska mängden fett i lever inför ingrepp

Indikation för artificiell nutrition för riskpatienter

Identifierade riskpatienter som skall genomgå palliativt syftande eller potentiellt kurativ behandling skall få kontakt med dietist och få nutritionsbehandling.

Nutritionsbehandling med kosttillägg (näringsdryck) skall prioriteras. Om artificiellt tillförd nutrition övervägs bör enteralnutrition (sond) vara förstahandsvalet.

Aktiv nutritionsbehandling på patienter i ett terminalt skede är inte lämpligt utan riskerar enbart att försämra livskvalitet med bl.a. illamående som följd.

- Dietist ger specifika kostråd och förskriver näringsdryck på recept. Patienter med kompletterande nutrition, t.ex. kosttillägg faktureras 50 % av det totala varuvärdet vilket kan variera mellan 20-30 kronor. Produkterna beställs via OneMed och levereras hem eller till utlämningsställe normalt inom 5 arbetsdagar.
- Broschyrer och informationsmaterial finns på hemsidan:
- <http://www.vgregion.se/sv/Regionservice/tjanster/Centrum-for-Lakemedelsnara-produkter/Enteral-nutrition/Kvalitetsdokument/>
- Patientinformation om näringsdrycker finns på hemsidan:
- [Patientinformation - näringsdrycker
http://www.vgregion.se/upload/Regionservice/CLP/S%c3%a4rn%c3%a4r/Patientinfo%20-%20n%c3%a4ringsdrycker%20slutversion20110501.pdf](http://www.vgregion.se/upload/Regionservice/CLP/S%c3%a4rn%c3%a4r/Patientinfo%20-%20n%c3%a4ringsdrycker%20slutversion20110501.pdf)

- [Patientinformation - beställning
http://www.vgregion.se/upload/Regionservice/CLP/S%c3%a4rn%c3%a4r/Patientinfo%20-%20best%c3%a4llning%20%20aug%202012%20v3%20doc.pdf](http://www.vgregion.se/upload/Regionservice/CLP/S%c3%a4rn%c3%a4r/Patientinfo%20-%20best%c3%a4llning%20%20aug%202012%20v3%20doc.pdf)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Transplantationscentrum

Innehållsansvar: Magnus Rizell, (magri2), Sektionschef

Godkänd av: Niclas Kvarnström, (nickv1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-178

Version: 7.0

Giltig från: 2025-04-03

Giltig till: 2027-04-01